

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXXXIX. De validitate alienationis bonorum fideicommisso suppositorum, factæ per hæredem gravatum, tam pro suis creditis, quàm pro solutione æris alieni. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

corret qualitas, nempe Domini de Sancti Valier, & Capitis familie de Pictavia; quod pluries repetit in eadem prohibitionis parte. ¶ Quando autem plures sunt de eadem familia, inter quos adest difficultas denominationis, testator semper censetur intellexisse de illis, qui sunt de illa familia, à qua testator, vel hæres denominationem capit: ut in simili tradit Curt. senior consil. 40. numero 15. ubi quia vocata erat familia de Fontana, in qua diuerse erant denominationes, concludit illos solum vocari qui sortiuntur eandem denominationem cum testatore: Atque ita in casu nostro vocata erit tantum familia de Pictavia de Sancti Valier, non autem familia de Pictavia de N. Menoch. dist. consil. 233. num. 17. & bene Alexand. consil. 213. numero 2. volumin. 6. his verbis: Si ergo dictus Aluissus est de diuersa agnatione, & sic non est de la Torre, scilicet de qua erat testator, sequitur quod non est de illis de quibus testator dicitur voluisse, quamuis ipse esset de alia domo de la Torre, de qua non sensit testator: Et non sufficit etiam si de la Torre predicta, quia testator copulatiue predicta omnia requirit, unde si vnum deficiat, non potest fortiter esse eundem dispositio testatoris: leg. si heredi plures, ff. de condit. & demonstration.

18 Rursum dictio, qui, iuncta verbo futuri temporis, erit, dum testator loquitur de eo, qui erit Caput Domus, & dominium Sancti Valerii obtinebit, importat conditionem: Tunc in verbo, conditio, concl. 583. n. 30. 31. & 46.

Ergo deficiente conditione, deficit etiam vocatio domini Actoris, qui nunquam fuit, nec est Dominus Sancti Valerii.

Neque nocere potest generalis mentio Domus de Pictavia, quia si bene aduertatur, testator semper verbis restrictiuis & relatiuis usus est, quando de ea loquutus fuit. Primo dum loquutus est de domo & cognatione sua de Pictavia. Secundo dum dixit de eo qui erit Caput Domus predicta de Pictavia, & dominium Sancti Valerii obtinebit. Tertio, dum prouidet honori predicta familie. Quarto, semper vitur his verbis, Domus ipsa, Domus predicta, Domus ipsius testatoris, & similibus restrictiuis, quæ non possunt conuenire alteri, quam illi qui ex eadem Sancti Valerii de Pictavia familia effectiua dicti Aymari hæredis institui procedit: & sic generalitas illa restricti, explicati, & declarari debet secundum verba dicta institutionis, & substitutionis uniuersalis factæ in favorem descendendum ab Aymaro.

19 Octauo, predicta corroborantur ex longissimi temporis centum & amplius annorum obseruantia, cum de anno 1548. quo Guillelmus vltimus familie masculinæ Aymari decessit, primò Dominà Diana de Pictavia, & post eam ipsius descendentes dictam Baroniam cum suis dependentiis pacifice possederint, finitè videlicet dicta linea masculinà ad substitutionem vocatà, absque eo quod vllus de familia domini Actoris egerit ad aperturam præteriti fideicommissi, aut de ea loquutus fuerit. Quæ quidem diuturni temporis obseruantia, quatenus aliquod restaret dubium, sufficiens est ad excludendos Actores, & declarandam aliqui dubiam Testatoris mentem, pro exclusionem vocationis: Cræuet consil. 101. n. 3. Menoch. consil. 349. n. 15. Fufar. consil. 114. n. 40. & de substitut. quæst. 500. n. 4. Rota decis. 169. n. 1. part. 1. recent.

20 Vltimò aduertendum est, quod si predicta rationes cessarent, & prohibitio alienationis ampliari posset, & extendere fideicommissum ad alias per-
Sanlegerii quæst. & res. civil. T. II. P. II.

sonas quàm expressas (quod tamen non sic esse superius copiose demonstrauius) tunc ex alio capite excludendus esset D. Actor, nempe quia in primis euacuanda esset illa quæstio, vtrum descendentes ex fœminis ab Aymaro hærede, haberent ius excludendi dominum Actorem, cum testator videatur etiam ad filios habuisse respectum. ¶ Primò dum mentionem fecit de Cognatione sua, quæ continet etiam descendentes ex fœminis: Peregrin. de fideicommiss. art. 22. n. 39. sicut nomen familia, aptum est continere fœminas, & eorum descendentes: Tiraquell. de retract. consang. §. 1. gloss. 9. num. 237. & sequentib. Rota decis. 101. num. 13. parte 6. recentior. Et dum vocauit cum qui erit Caput Domus, non videtur fœminas, aut ab eis descendentes exclusisse, cum postea in fine clausulæ prohibitionis addat, Quod illi de Pictavia qui pro tempore erunt, aut alii parentes, vel affines, ad quos forte successio pertinere, vel deuenire posset in futurum, non possint aut valeant præsentem dispositionem infringere, &c. quæ satis clare ostendunt ipsum noluisse excludere fœminas, aut ab eis descendentes: ¶ cum nomen parentelæ tam ad masculos quàm ad fœminas referatur: Butar. decis. 755. n. 10. Duran. decis. 115. n. 3. & ad descendentes à fœminis: Tiraq. de retr. consang. §. 1. gloss. 8. n. 1. iuncta dicta glossa 9. n. 244. & 237. Rota decis. 194. n. 21. & seqq. part. 7. recent.

De nomine verò Affinium, multò minùs dubitari potest quin ad fœminas, illarumque descendentes referatur: Barbof. de appellat. verb. cap. 12. num. 2.

Verùm quia hæc disputatio est superflua, & altiorè requirit indaginem, nihil quoad hoc caput concludimus, cum rationes aliæ superius copiosè deductæ, satis superque sufficiant ad exclusionem dicti domini Actoris. Sed tamen Dominus Marchio de la Baulaye hodie dictam Baroniam possidet in vim alterius testamenti, non autem ex superius designato.

CAPUT CXXXIX.

De validitate alienationis bonorum fideicommissi suppositorum factæ per hæredem grauatum, tam pro suis creditis, quàm pro solutione æris alieni. Et quod tertius possessor qui grauatus vendidit, possit se iuuare exceptione detractio-
num ex persona hæredis grauati. De re-
stitutione fideicommissi facta ante tem-
pus, quod sit mera donatio, & indigeat
insinuatione, nec sit valida quoad præ-
judicium tertii. Quando locus sit re-
medio leg. Imperator, ff. ad Trebellian.
Et quod recipiens partem pretii, tacitè
censetur approbasse venditionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæres grauatus imputat alienata in suis detractio-
nes.
- 2 Ampliatur, ut procedat etiam si grauatus non
confecerit inuentarium.
- 3 Tertius possessor qui acquisiuit à grauato, potest ex
illis persona opponere exceptionem detractio-
num aduersus fideicommissarium agentem.

1 Licet

98 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

- 4 Licitum est heredi grauato bona sumptuosa minoris redditus, & ferè sterilia, reventis utilioribus, alienare.
- 5 Ampliatur, ut procedat etiam si considerari possit in bonis alienatis interesse affectionis.
- 6 Hæres grauatus alienare potest bona fideicommissi, etiam pro suis creditis.
- 7 Quod procedit etiam si testator prohibuisset alienationem, etiam ex causa æris alieni.
- 8 Etiam si valor alienatorum excedat valorem debitorum, dummodo residuum pretii conuertatur ad utilitatem fideicommissariorum.
- 9 Ex quibus conjecturis probetur alienationem bonorum fideicommissi esse exemptam ab omni fraude.
- 10 Hæres grauatus alienans bona fideicommissi ex iusta causa, non tenetur adhibere solemnitatem subhastationum.
- 11 In alienationibus bonorum Minorum ex iusta causa factis, si palam & publice fiant, non est de necessitate adhibenda subhastatio.
- 12 Affixio scedularum in locis publicis æquiualeat subhastationibus.
- 13 Substitutus agere non potest antequam fideicommissi casus aduenerit, alioqui falsa esset regula, quæ vult illi nullam ante casum fideicommissi currere prescriptionem.
- 14 Ius fideicommissi conditionalis nec cessibile est, nec transmissibile.
- 15 Quod non est cessibile, non est transmissibile.
- 16 Præmatura fideicommissi restitutio non dicitur facta ex S.C. Trebelliano.
- 17 Restitutio fideicommissi anticipata, est vera donatio, & indiget insinuatione.
- 18 Quelibet alienatio bonorum fideicommissi est valida, quandiu conditio est in suspensio, & si fideicommissarius præmoriatur, ex eo confirmatur.
- 19 Anticipata restitutio fideicommissi non præiudicat creditoribus hæredis grauati.
- 20 Textus in l. Imperator, ff. ad S.C. Trebell. ex mente Peregrini restringendus est ad suum casum specialem.
- 21 Illius legis dispositio non habet locum quoad bona immobilia, juxta sententiam eiusdem Peregrini.
- 22 Remedium illius l. Imperator, ut locum habeat, requirit fraudem: sed vide num. sequenti, in fine.
- 23 Ex decreto Senatus tollitur omnis suspensio.
- 24 Pretii partem recipiens approbat venditionem.

Supponitur in facto, Nobilem Dauidem Fleurence de Riquebourg Trigaut, Dominum de Violez, in suo ultimo testamento condito die 7. Octobris 1622. legasse quingenta scuta cuilibet ex suis sex liberis tempore maioritatis soluenda, cum onere illos eleuandi, & instruendi vsque ad concurrentiam fructuum bonorum suorum, illos inuicem substituendo sine detractioe quoad capitale; permittendo suæ heredi ut possit talem ex suis liberis, qui sibi benè videbitur, in redditibus, pecuniis, & localibus præferre aliis liberis.

Hæredem autem vniuersalem instituit Dominam Ioannam Fleurence de Riquebourg Trigaut uxorem suam, cum onere restituendi bona & hereditatem suam tempore sui obitus, vel secundarum nuptiarum, Antonio primogenito; aut si tunc non viueret, posthumo masculo, vel in defectum masculorum filiabus æquis portionibus; & in defectum

liberorum, voluit quod ipsa possit disponente virorem eorum pro quibus ipsa disponente voluit onere tamen portandi nomen de Trigaut.

Prohibendo quoad dictas substitutiones, omnem detractioem quartæ Trebellianicæ, Falcidie, aut aliam. Et voluit quod omnia bona relictas liberis sine aliqua diminutione, exceptis fructibus mobilibus, localibus, & redditibus non constitutis de quibus poterit disponente & vendere quod videbitur, ut collocet pretium ad honestam vitam, remanente semper onere eleuandi liberos præter formam supra præscriptam, nominando illam in Tutricem & Curatricem liberorum suorum.

Cum autem post mariti mortem dicta Dominæ Joanna tunc vidua hereditatem mariti debita grauatam videret, dictam iurisdictionem de Violez prorsus infructuosam, utpotè quæ solum eis aut nouem libris singulis annis habebat in redditu vendidit Nobili Hectori de Langes, Domino Montemiral, pretio vndecim millium librarum, de de euictione promisit in forma, tam proprio quam hæreditario nomine. De cuius venditionis validitate nunc agitur; cum Dominæ Bonæ, dictæ venditricis filia, quæ sola superest successores caput agat ad illius nullitatem, impetratis Concilio Serenissimi Principis Auaicenis litteris tendentibus ad aperturam fideicommissi apposi in dicto testamento paterno; supponens dictam venditionem nullitatem factam fuisse, & in eadem fideicommissi, nullis præcedentibus substitutionibus, & de bonis pretiosioribus, nullaque rigore venditionis necessitate.

Super qua facti specie consultus, necesse pensio negotio secundum ea quæ dicta proponuntur, Existimauit alienationem prædictam validam esse, ipsamque dictam Bonam non fuisse eandem bonam, sed à iudicii limine repellendam. Ratio est, quia Dña Joanna hæres grauata, quando extorrit casus fideicommissi, aut alias illud reuocatum potest excipere de detractioe sibi competens super bonis fideicommissi, & in dicta detractioe imputare bona alienata, adeo ut omnes nationes per eam factæ sint valide vsque ad concurrentiam detractioe, l. Marcellus, §. 1. cum ibi notatis, ff. ad Trebell. alienans enim bona alienata pro suis detractioe debet Arcerius, conf. l. 8. n. 5. Ludouisi, dec. 580. m. 2. Per de fideicommissi, art. 39. n. 4. ubi dicit sic in iudicio praxi obseruari: Surd. dec. 170. n. 10. idem Per de conf. 3. 8. num. 5. vol. 4. Rot. dec. 117. num. 10. per recent. Fular. q. 543. n. 19. & segg. & n. 21.

Quod procedit etiam si hæres grauata mortuum non confecerit, cum non tractetur de morte esse creditorum, sed solius substituti, ut bene probat Hodiern. ad Surd. dicta dec. 170. n. 10. & n. 11.

Quæ exceptio detractioe transit ad Dñam de Montemiral tertium possessorem, qui proponere potest ex persona venditricis: per totum in l. dolia, §. 1. ff. de contrahend. empt. l. emptor, §. 1. euiction. Oldrad. conf. 107. num. 8. verfic. ad quæstionem Gionagnon, conf. 20. n. 30. vol. 2.

Quod potissimum locum habet ex eo quod proponitur in hereditate dicti Testatoris, non in repta mobilia, & fructus sufficientes pro dotacione æris alieni, quo ejus hereditas multum grauari reperiatur: Ex qua suppositione duæ conclusiones infallibiles.

Prima, quod alienatio non potest dici fraudem fideicommissi, tum quia creditori non agebant, nec aderant alia bona ex quibus

commode satisfieri posset, non solum mobilia, ut dictum est, sed nec immobilia: supererant enim solum quaedam praedia rustica, ex quibus vix perciperentur octodecim salmatae tritici, & sic non poterant sine magno incommodo elici alimenta sex liberorum; quae si fuissent vendita, redacti fuissent liberi ad extremam famis necessitatem, cum ex illa iurisdictione singulis annis octo vel novem librae duntaxat perciperentur, ut jam dictum est.

4 Secunda conclusio, quae ex praedictis resultat, est, quod alienatio praedicta non potest dici facta in fraudem fideicommissi, cum haereditas grauata licitum sit bona sumptuosa, quae tamen sterilia sunt, aliis vtilioribus retentis, alienare pro solutione aëris alieni, quo haereditas grauata reperitur: Peregr. de fideicommissi. art. 40. num. 37. Pinell. in l. 1. parte 3. num. 36. C. de bonis matern. Fufar. de substitut. quest. 544. num. 1. & 3. Et quod etiam res, ad quas haeres affectionem habebat, veluti domus in qua pater defecit, & filius creuit, quam lex prohibet alienari, juxta l. quae tuores, C. de administrat. tutor. possint alienari quando vtget necessitas, & aliter consili non potest indemnitati pupillorum, docet Gutier. de tutel. lib. 2. cap. 5. num. 84.

6 Et non solum talis alienatio fieri potest per haereditatem grauatum, pro summis quas haereditas debet aliis creditoribus; verum etiam pro illis quae ipsi haerediti grauato debebantur, veluti pro dote ipsius, pro legatis per ipsam solutis, pro expensa funeris, & aliis similibus, pro ut ita determinat Fufar. de substitut. quest. 665. num. 1. & seq. & num. 2. vbi dicit hoc habere locum etiam non confecto inventario. † Quod procedit etiam si testator prohibuisset alienationem bonorum, etiam ex causa aëris alieni: idem Fufar. quest. 541. n. 5. & 9. quia Testator non potest illud prohibere, Menoch. conf. 245. n. 22. Natt. consil. 145. n. 22.

8 Procedit etiam quamuis pretium bonorum venditorum excederet valorem detractionum, dummodò pretium residuum fuerit conuersum in vtilitatem substitutorum. Addit. ad Ludouic. d. decis. 580. num. 8. versic. & alienatio, & bene per Rot. decis. 506. n. 4. p. 4. recent.

9 Et omnis coniectura fraudis excluditur ex circumstantiis in facto deductis, nempe ex requisitione & consensu affinitum & consanguineorum dictorum liberorum ex decreto Magistratus, seu Senatus, cum causa cognitione facto: Ex vtilitate quae ex tali alienatione resultat in fauorem substitutorum: Ex actibus palam & publice gestis; & ex aliis plurimis in facto deductis, quae hic recensere superfluum esset: de quibus copiose Mascard. de probat. conclus. 531. num. 6. & 7. vbi probat dolum & fraudem excludi ex illis, & similibus coniecturis.

10 Neque obstat allegatus defectus subhastationum; tum quia illa necessaria non erant in haerede grauata vendente, quae non erat in minori aetate constituta: Peregr. de fideicommissi. art. 40. n. 23. † Imò in alienationibus bonorum Minorum, non esse praecise necessarias subhastationes testatur Gratian. discept. forens. cap. 479. num. 23. praecipue quando venditio fit palam, bona fide, & in casu licito, ut bene concludit Post. in tract. de subhast. inspect. 4. num. 19. 28. & seq. & maxime num. 35. vbi testatur hanc esse consuetudinem generale totius orbis, ut non adhibeantur subhastationes in alienationibus bonorum Minorum.

12 Et posito citra veri praedictum, quod subhastationes fuissent necessariae, sufficiebat affixio

secularum in locis publicis, quae aequiualeat voci praconis: Gratian. discept. forens. d. cap. 479. n. 4. Muñoz de ratiociniis, c. 16. n. 20. Mangil. de subhast. quest. 25. n. 9.

Ex praedictis patet non esse recurrendum ad remedium euictionis contra venditricem, quae pro illis sese obligauit nomine proprio; quia pro omnibus iuribus dotalibus venditricis, & pro legatis per eam solutis, & pro omnibus iuribus dictae venditricis competentibus super bonis mariti, praefatus D. emptor potest uti iisdem iuribus eidem venditrici competentibus per viam exceptionis, ut superius probatum fuit, ex l. emptor, C. de euictionibus, & aliis iuribus supra allegatis.

Sed quamuis rationes superius allegatae non subsisterent, dicta Domina Bona alio ex capite à iudicii limine repellenda esset. Quia videlicet casus fideicommissi paterni nondum euenit, qui restrictus est ad tempus mortis, vel secundarum nuptiarum Dominae Florentiae, matris dictae Actricis: & tamen ipsa nec mortua est, nec ad secunda vota conuolauit. Certum autem est, fideicommissarium ante tempus restitutionis fideicommissi agere non posse, ex communi Doctorum resolutione, qui dicunt idem non currere praescriptionem in praedictum fideicommissum, quia ante illud tempus agere non potest: & est text. in l. salta, §. si sub conditione, ff. ad Trebell. leg. non quemadmodum, ff. de iudic. & traditur per DD. in authent. nisi triennale, C. de bonis matern. Ratio est, quia alioquin sententia posset reddi inefficax, si contingeret substitutum praemortui grauato, & per sententiam plus tribueretur substituto quam testator voluerit. Item quia tractus futuri temporis non spectat ad Iudicem: Peregr. de fideicommissi. art. 41. num. 4. Fufar. de substitut. quest. 607. n. 2.

Neque tertio possessori nocere potest praematura fideicommissi restitutio Dominae Bonae facta per matrem grauata de restituendo tempore mortis, vel secundarum nuptiarum, quamuis neuter ex dictis casibus euenierit. Quia restitutio illa non valet; cum jus fideicommissi condicionalis non sit transmissibile ante euentum conditionis: l. unica, §. si autem sub conditione, C. de caducit. tollend. Noal. de transmiss. casu 1. n. 132. † Quod autem non est transmissibile, non est cessibile: leg. non solum, §. si puella, ff. de ritu nuptiar. Tiraquel. de retract. consanguin. §. 26. gloss. 1. n. 47. Giouagnon. conf. 50. n. 22. & 51. vol. 1.

Neque praematura illa fideicommissi restitutio dicitur facta autoritate Senatusconsulti Trebelliani, ut dicit Cancer. lib. 3. resolut. cap. 15. num. 127. Peregr. de fideicommissi. art. 2. num. 51. & art. 3. n. 127. Et rationem deducunt Doctores ex l. post mortem, C. de fideicommissi, quia fieri posset, eum cui facta est cessio, non esse in humanis tempore euenientis conditionis: Hieron. de Leo decis. Valent. 100. n. 6. & 7. qui ad hoc allegat leg. filiusfamilias 174. §. Diui 11. ff. de legat. 1. ibi, ante diem fideicommissi cedentem non posse restituere, ne quidem de voluntate eorum, &c.

Et propterea bene Bartol. tradidit in d. l. post mortem, num. 3. quem sequitur Molina de primogen. lib. 2. cap. 4. num. 33. similes anticipatas fideicommissi restitutiones, esse veras donationes, quas esse insinuandas tradit Fontanell. decis. 39. num. 20. ita ut etiam ex defectu insinuationis illa restitutio impugnari jure possit.